

Nr 27

**Kungl. Maj:ts proposition angående stöd till dagspressen;
given Stockholms slott den 19 februari 1971.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ett statligt stöd till dagspressen i form av ett produktionsbidrag till sådana tidningsföretag som ger ut andratidningar. Med andratidning förstås i detta sammanhang dagstidning som på sin utgivningsort har mindre upplaga än annan tidning.

För dagstidning som utkommer 2—7 dagar i veckan beräknas bidraget på grundval av pappersförbrukningen minskad med den del som går åt för annonsutrymme och utgör 3 000 kr. per ton. Bidraget får dock uppgå till högst 3,5 milj. kr. för storstadstidning och 1 milj. kr. för annan tidning. För dagstidning som utkommer en gång i veckan utgår bidraget med ett fast belopp, nämligen 200 000 kr. Detta belopp utgör också minimibidrag för tidning som utkommer mer än en dag i veckan.

Handläggningen av bidragsärendena avses uppdras åt styrelsen för pressens lånefond.

Utgifterna för ändamålet beräknas för budgetåret 1971/72 uppgå till ca 33 milj. kr.

Vidare läggs fram förslag till medelsanvisning för budgetåret 1971/72 till Samdistributionsrabatt för dagstidningar och till Pressens lånefond.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 19 februari 1971.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *stöd till dagspressen* och anför.

I prop. 1971: 1 (bil. 9 s. 96 och 106) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1971/72 beräkna till Stöd till dagspressen ett förslagsanslag av 30 milj. kr., till Samdistributionsrabatt för dagstidningar ett förslagsanslag av 10 milj. kr. och till Pressens lånefond ett investeringsanslag av 25 milj. kr. Jag anhåller att nu få ta upp dessa frågor.

Inledning

Den svenska dagspressens strukturutveckling och ekonomiska situation har analyserats av två utredningar under 1960-talet. Mot bakgrund av resultaten har vissa presstödjande åtgärder vidtagits från statsmakternas sida.

År 1963 tillkallades pressutredningen, som i betänkandet (SOU 1965: 22) Dagstidningarnas ekonomiska villkor föreslog ett direkt statligt tidningsstöd. Utredningsförslaget förverkligades emellertid inte. I stället fattades vid 1965 års riksdag beslut om statsbidrag till partiernas opinionsbildande verksamhet (prop. 1965: 174, KU 1965: 44 och SU 1965: 192, rskr 1965: 452 och 453). Sedan riksdagen (KU 1966: 26, rskr 1966: 128) anhållit om en ny utredning av möjligheterna att förbättra dagstidningarnas ekonomiska villkor, tillsattes 1967 års pressutredning. Utredningens förslag, som presenterades i betänkandet (SOU 1968: 48) Dagspressens situation, lades till grund för statsmakternas beslut vid 1969 års riksdag om inrättandet av pressens lånefond och införandet av samdistributionsrabatt för dagstidningar (prop. 1969: 48, SU 1969: 107, rskr 1969: 251).

Dagspressens strukturutveckling åren 1945—1970

Antalet tidningar

Sedan början av 1950-talet har ungefär 40 % av dagstidningarna lagts ned. Som dagstidningar räknas då publikationer som utkommer med minst tre nummer per vecka och som inte delar huvudredaktion med någon annan tidning. Utvecklingen under efterkrigstiden i vad avser antalet tidningar framgår av tabell 1.

Tabell 1. Antalet självständiga tidningar med minst tre nummer i veckan den 1 januari resp. år

År	1945	1950	1955	1960	1965	1970
Antal	177	177	159	132	113	108

Koncentrationsprocessen startade i början av 1950-talet. Detta har ansetts främst vara en följd av den friare papperstilldelningen och Korea-inflationen. Tidningarna sökte möta kostnadsstegringarna genom höjning av såväl prenumerations- som annonspriserna. Enligt 1967 års pressutredning visade sig detta vara tillräckligt för de expansiva företagen, medan övriga företag hade stora svårigheter att täcka de växande kostnaderna.

Av de nedlagda tidningarna under 1950- och 1960-talen var den helt övervägande delen andratidningar, dvs. tidningar som hade en upplagemässigt större konkurrent på sin utgivningsort. Denna inriktning av koncentrationsprocessen har lett till att allt färre orter rymmer fler än en tidning. Utvecklingen under åren 1950—1970 sammanfattas i tabell 2.

Tabell 2. Utgivningsorter efter tidningsantal

Antal tidningar på utgivningsorten	Antalet orter den 1 januari		
	1950	1960	1970
5 eller flera	2	1	1
4	3	2	1
3	15	6	1
2	31	23	17
1	42	56	62
Totala antalet utgivningsorter	93	88	82

Upplageutvecklingen

Totalt ökade dagstidningsupplagorna (för tidningar med tre eller flera utgivningsdagar per vecka) från 2 840 100 exemplar år 1945 till

4 234 800 exemplar år 1967. År 1970 uppgick de samlade dagstidningsupplagorna till 4 503 500 exemplar. Ökningen av dagstidningsköandet från 1950-talets början har nästan helt tillfallit storstädernas eftermiddagstidningar (lösnummertidningarna). Utvecklingen i fråga om upplagorna har — med få undantag — gynnat förstатidningarna på andratidningarnas bekostnad. I tabell 3 anges upplageandelen för abonnenttidningar, fördelade på förstатidningar med och utan lokal konkurrent samt andratidningar efter deras konkurrensläge år 1945. Uppgifterna är hämtade från betänkandet Dagspressens situation.

Tabell 3. *Upplageandel för abonnenttidningar efter konkurrensläge*

År	Upplageandel (procent, vardagar)			
	Förstatidningar		Andratidn. 1945	Samtliga abon. tidn.
	utan lokal konkurrent 1945	med lokal konkurrent 1945		
1945	12,1	47,3	40,6	100,0
1950	12,1	47,9	40,0	100,0
1955	12,6	50,7	36,7	100,0
1960	12,6	56,6	30,8	100,0
1965	12,1	61,4	26,5	100,0
1967	12,8	64,5	22,7	100,0

Parallellt med nedläggningen av andratidningar har således skett en kraftig reduktion av dessa tidningars upplageandel.

Tidningsdödens orsaker

Både 1963 års och 1967 års pressutredningar analyserade utvecklingen inom dagspressen i syfte att klarlägga orsakerna till tidningsdöden. Utredningarnas resultat kan översiktligt sammanfattas enligt följande.

Nedläggningen av tidningar som utkommit ensamma på sin ort har haft väsentligen andra orsaker än nedläggningen av andratidningar. Tidningarna utan lokal konkurrent har regelmässigt haft små upplagor. De har varit utpräglade lokaltidningar, som i större utsträckning än andra har varit beroende av annonsinkomster för att täcka sina kostnader. Efterkrigstidens allmänna strukturomvandling med åtföljande koncentration av det kommersiella livet till större handelsorter och större, regionala eller riksomfattande, affärsföretag har för de små lokaltidningarna ofta betytt att annonsunderlaget har minskat. Dessa nedläggningar är alltså huvudsakligen en effekt av samhällsutvecklingen.

Andratidningarna har som regel inte varit underrepresenterade på

annonsmarknaden om man jämför med förstetidningar med lika stor upplaga. Upprepade mätningar har nämligen visat, att en tidnings annonsinnehåll i stort är proportionellt mot upplagan. Däremot har andratidningen haft färre annonser än den förstetidning som den har konkurrerat med. Eftersom vissa slag av annonser har högt läsvärde har detta ofta blivit ett utslagsgivande moment i kampen om upplagorna. Underläget i fråga om annonsinnehållet har andratidningarna försökt kompensera med ett så attraktivt redaktionellt innehåll som möjligt. Följden har för många av dessa tidningar blivit en från ekonomisk synpunkt ofördelaktigt hög andel redaktionell text. Dessa företag har vanligen hållit större textvolym än upplagemässigt lika stora förstetidningar. Detta har krävt större redaktionell personal, med större exemplarkostnad genom hela produktionsprocessen som följd. När andratidningarna tvingats vidta kostnadsnedskärningar har detta ofta gått ut över tidningens kvalitet. Detta har i allmänhet lett till ett upplagebortfall som i sin tur medfört lägre annonsintäkter. Nya kostnadssänkande åtgärder har blivit nödvändiga med ytterligare upplage- och annonsbortfall som följd.

Dessa omständigheter utgjorde enligt utredningarnas mening den huvudsakliga bakgrunden till den nedläggning av andratidningar som skett och de svårigheter som de kvarvarande andratidningarna i allmänhet har.

Dagstidningarnas ekonomiska situation

1963 års pressutredning liksom senare 1967 års utredning gjorde vissa undersökningar för att klarlägga dagstidningarnas ekonomiska situation. Undersökningarna avser år 1963 resp. år 1967.

Totalintäkter och bruttoresultat

Mellan undersökningsåren 1963 och 1967 steg dagspressens totala intäkter med omkring 50 %. Båda undersökningsåren svarade de största företagen (med över 100 000 exemplar i upplaga) för mera än 50 % av de samlade intäkterna. Trots att annonsutrymmets andel av innehållet ökat påtagligt från år 1963 till år 1967, hade annonsintäkternas andel av de totala intäkterna inte ökat. Medianvärdet var ca 64 % år 1963 och drygt 62 % år 1967. En viktig orsak till detta torde ha varit att prenumerations- och lösnummerpriserna höjdes betydligt under den mellanliggande perioden.

Branschens driftresultat hade förbättrats. Den genomsnittliga bruttovinsten var 5,5 % år 1967 mot 3,3 % år 1963. Förbättringen var genomgående i alla upplagestorlekar.

Andratidningarna

Vid en jämförelse av kostnads- och intäktsläget år 1963 resp. år 1967 framkom enligt 1967 års utredning att de undersökta andratidningarna båda åren gått med förlust.

Intäktsökningen hade under perioden varit betydligt snabbare för förstатidningarna än för andratidningarna. Andratidningarnas relativt sett försämrade intäktsläge ansågs till stor del ha berott på annonsutrymmets minskade andel av totalutrymmet. Medan förstатidningarna kunde redovisa en ökning av annonsandelen minskade denna för andratidningarna.

En analys av tidningsföretagens årsredovisningar, som avsåg läget vid slutet av åren 1963 och 1967, visade bl. a. att soliditeten, det egna kapitalets andel av tillgångarna, för andratidningarna endast var hälften av förstатidningarnas. Relationen förblev oförändrad mellan åren 1963 och 1967. Likviditeten, dvs. förhållandet mellan likvida tillgångar och kortfristiga skulder, försämrades över lag under perioden utom för förstатidningarna i storstäderna, som visade en betydande likviditetsförbättring. För andratidningarna, vars likviditetsställning var otillfredsställande redan år 1963, var likviditeten helt otillräcklig.

Utredningens analys visade vidare att andratidningarna inte kunnat företa tillräckliga avskrivningar, att de i mycket liten utsträckning kunnat avsätta medel till pensionsstiftelser och att de endast i undantagsfall kunnat avsätta medel till investeringsfonder.

1967 års utredning konstaterade sammanfattningsvis att de ekonomiska svårigheterna inte gällde dagstidningsbranschen i dess helhet utan, i likhet med förhållandet år 1963, var koncentrerade till andratidningarna.

Nuvarande statsstöd till dagspressen

Pressens lånefond

Statsmakternas inledningsvis nämnda beslut om inrättandet av pressens lånefond innebär att under en femårig försöksperiod, med början budgetåret 1969/70, möjlighet öppnats för utlåning till tidningsföretag inom en sammanlagd låneram av 125 milj. kr.

Bestämmelser för verksamheten har meddelats i kungörelsen (1969: 503) om pressens lånefond.

Pressens lånefond har till ändamål att genom långivning medverka vid finansiering av dagstidningsföretag här i landet i syfte att främja en allsidig press och ett mångsidigt urval av dagstidningar för allmänheten. Frågor om lån prövas av styrelsen för pressens lånefond, som består av ordförande och två andra ledamöter, alla med personliga suppleanter.

Ledamöterna och suppleanterna utses av Kungl. Maj:t. Fonden förvaltas av statskontoret.

Lån får beviljas tidningsföretag såväl för investering som för annan åtgärd som bedöms vara nödvändig för att stärka företagets konkurrensförmåga på längre sikt. Lån beviljas dock inte för projekt som kan finansieras på den allmänna kreditmarknaden till normala marknadsmässiga villkor och på ett från företagets synpunkt betryggande sätt. Projekt som syftar till kostnadsbesparingar genom samverkan mellan tidningsföretag ges företräde till lån.

Lånen lämnas för bestämd tid som inte utan särskilda skäl får överstiga tjugo år. Under de första fem åren är lånen amorteringsfria. Räntor på lån utgår inte under de tre första åren. Om särskilda skäl föreligger, kan styrelsen medge ytterligare räntefrihet för en tid av högst två år. Ränta utgår enligt normalräntan för lån från statens utlåningsfonder.

För lån ur fonden skall ställas den säkerhet som styrelsen bestämmer. I fall där lånetiden överstiger tio år, skall det lånesökande företaget om möjligt ställa säkerhet för lånet i form av inteckning i fast egendom eller tomträtt.

Styrelsens beslut i låneärende får inte överklagas.

Anslag till långivningen från pressens lånefond har anvisats med 25 milj. kr. för ett vart av budgetåren 1969/70 och 1970/71. I 1971 års statsverksproposition har, som nämnts, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, beräknats ett investeringsanslag av 25 milj. kr.

Under budgetåret 1969/70 inkom till styrelsen för pressens lånefond 15 ansökningar om lån från tidningsföretag. Sammanlagt avsåg ansökningarna 18 tidningsföretag med ett samlat lånebelopp av 41,4 milj. kr. I det närmaste samtliga tidningar som utges av de lånesökande företagen är andratidningar.

Styrelsen för pressens lånefond biföll helt eller delvis 13 av de ansökningar som inkom under budgetåret. Den sammanlagda beviljade lånesumman utgjorde 24,4 milj. kr. Av detta belopp utbetalades under budgetåret 14,5 milj. kr. Samtidigt hade styrelsen bordlagt ärenden om s. k. saneringslån på sammanlagt 8,9 milj. kr.

Av de beviljade lånen avsåg 21,2 milj. kr. maskininvesteringar och 3,2 milj. kr. saneringslån. Lånetiden för flertalet lån har bestämts till femton år.

Samdistributionsrabatt för dagstidningar

Systemet med samdistributionsrabatt för dagstidningar infördes den 1 januari 1970. Bestämmelser har meddelats i kungörelsen (1969: 581) om samdistributionsrabatt för dagstidningar. Rabatten avser abonnerad dagstidning och utgår för varje årgångsexemplar som distribueras av

postverket i särskild tidningsutdelningstur eller av distributionsföretag, under förutsättning att minst två rabattberättigade tidningsföretag deltar i samdistributionen. Samdistributionsrabatten administreras av statskontoret. För att få till stånd ett smidigt samrådsförfarande mellan statskontoret och tidningsbranschen i frågor av principiell betydelse har statskontoret tillsatt en rådgivande nämnd med representanter för branschen.

För att få samdistributionsrabatt skall tidningsföretaget förbinda sig att avstå från egen distribution på alla orter där rabatterad samdistribution förekommer.

Distributionsföretag skall tillämpa en sådan prissättning för distributionen att storleken på den enskilda tidningens abonnerade upplaga inom distributionsområdet inte påverkar distributionsavgiften för distribuerat exemplar. I den mån väsentliga kostnadsskillnader föreligger på grund av tidningarnas olika exemplarvikt skall dock prissättningen anpassas härtill. Distributionsföretaget skall vidare hålla samdistributionen öppen för samtliga dagstidningar som vid tiden för distributionens början finns tillgängliga på orten.

Samdistributionsrabatten utgår med en krona för årgångsexemplar av dagstidning som utkommer en gång i veckan, endagstidning, två kronor för årgångsexemplar av 3-, 4- eller 5-dagartidning samt fem kronor för årgångsexemplar av 6- eller 7-dagartidning.

Utgifterna för samdistributionsrabatten bestrids från anslaget Samdistributionsrabatt för dagstidningar under sjunde huvudtiteln. Budgetåret 1969/70 anslags 5 milj. kr. för ändamålet och för innevarande budgetår har anslaget förts upp med 10 milj. kr. I 1971 års statsverksproposition har, som inledningsvis angetts, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, beräknats ett förslagsanslag av 10 milj. kr.

F. n. kan 176 dagstidningar omfattas av systemet med samdistributionsrabatt. Den 31 december 1970 hade 103 dagstidningar ansökt om sådan rabatt. Samtliga ansökningar har beviljats. Fördelningen efter utgivningsfrekvens av de tidningar som erhåller rabatt framgår av tabell 4.

Tabell 4. Dagstidningar med samdistributionsrabatt 31.12.1970 efter utgivningsfrekvens

Utgivningsfrekvens	Antal
7-dagartidning	5
6-dagartidning	74
5-dagartidning	5
4-dagartidning	6
3-dagartidning	12
2-dagartidning	1
1-dagartidning	0
Totalt	103

För tiden den 1 januari—den 30 juni 1970 uppgick utgifterna för samdistributionsrabatt för dagstidningar till drygt 1,4 milj. kr. För tiden den 1 juli—den 22 december 1970 uppgick motsvarande utgifter till ca 1,7 milj. kr. Detta senare belopp avser i huvudsak rabatt för samdistribution under tiden juli—oktober 1970.

Postverkets tidningsrörelse

Distribution av dagstidningar sker i stor utsträckning genom postverkets vanliga utdelningsformer. Antalet sålunda distribuerade dagstidningsexemplar uppgår till ca 285 miljoner per år, vilket — med beaktande av utgivningsperiodiciteten — motsvarar drygt 1,2 miljoner årsabonnemang. Som post kan tidningar försändas på de villkor som gäller för trycksaker, framför allt trycksakskorsband. Sedan länge har det emellertid funnits särskilda förmånligare villkor för tidningsförsändning från utgivare av tidning. Kungl. Maj:t fastställer årligen dessa villkor i den s. k. postala tidningskungörelsen.

Avgifterna och villkoren i postala tidningskungörelsen (1968: 489, förlängd 1970: 546) tillämpas vid postbefordran av periodisk skrift, som trycks och utges inom landet och som har karaktär av tidning samt uppfyller vissa andra särskilt angivna villkor. Kungörelsen avser alltså även andra tidningar än dagstidningar.

Postverkets tidningsrörelse är en av verkets mera betydande rörelsegrenar. Den omfattar f.n. befordran av drygt 650 milj. tidningsexemplar per år eller ca en tredjedel av hela antalet postbefordrade brev- och tidningsförsändelser. För budgetåret 1968/69 utgjorde intäkterna från tidningsrörelsen 96 milj. kr. eller ca 12 % av intäkterna från samtliga brev- och tidningsförsändelser, medan kostnaderna beräknats uppgå till 160 milj. kr. Enligt postverkets beräkningar utgjorde sålunda den bristande särkostnadstäckningen för tidningsrörelsen under budgetåret 1968/69 drygt 60 milj. kr. Bristen i kostnadstäckningen beräknades till oförändrat belopp för budgetåret 1969/70. Av underskottet kan nästan hälften uppskattas hänföra sig till dagspressen.

I proposition till 1970 års riksdag (prop. 1970: 112) redovisades på grundval av förslag av tidningstaxeutredningen riktlinjer för bestämmandet av avgifterna i postverkets tidningsrörelse. Föredragande departementschefen uttalade därvid att en successiv anpassning av taxorna till de faktiska distributionskostnaderna borde eftersträvas. Anpassningen skulle ske på någon sikt för att inte skapa problem för pressen. Tidningstaxeutredningens förslag till ändrad utformning av taxsystemet, som av departementschefen ansågs kunna läggas till grund vid utformningen av de framtida tidningsavgifterna, syntes tillgodose tidigare framförda önskemål från riksdagen om en på en gång differentierad och kostnadsfölj-

sam konstruktion av taxorna i tidningsrörelsen. Även i fråga om omläggningen till mera kostnadsfölj samma taxor skulle en successiv anpassning eftersträvas.

Från riksdagens sida (SU 1970: 130, rskr 1970: 294) uttalades att det var angeläget att den förordade avtrappningen av underskottet skedde i en långsammare takt än vad som synes ha förutsatts av tidningstaxeutredningen.

Statsbidrag till politiska partier

Som tidigare nämnts fattades vid 1965 års riksdag beslut om statsbidrag till partiernas opinionsbildande verksamhet. Partistöd utgår till parti som är representerat i riksdagen med 70 000 kr. per mandat och kalenderår. Bidragen uppgår för år 1971 till sammanlagt 24,5 milj. kr.

Bidragen till de politiska partierna är inte ändamålsbestämda. Det står alltså partierna fritt att använda medlen, t. ex. i presstödjande syfte.

Statsbidrag till dagstidningar i Norge

År 1969 infördes i Norge statsbidrag till dagstidningar i form av ett bidrag för tidningspapper.

Som dagstidning räknas tidning som utkommer minst två gånger i veckan och är medlem i Norske Avisers Landsforbund eller eljest uppfyller vissa angivna villkor. Endagstidning kan få bidrag om den företräder en ideologisk eller politisk grundsyn ("har et idemessig eller politisk grunnlag").

Bidrag utgår till dels dagstidning med en medelnettopplaga upp till 10 000 exemplar, dels dagstidning med en medelnettopplaga mellan 10 000 och 27 500 exemplar, såvida den inte utkommer ensam på sin utgivningsort eller har den största upplagan på orten. I särskilda fall kan halvt bidrag utgå till tidning med en upplaga mellan 10 000 och 25 000 exemplar, även om tidningen utkommer ensam på sin utgivningsort. Förutsättningen är att tidningen är utsatt för hård konkurrens från tidning som utkommer på närliggande ort.

Bidraget utgår i regel med 500 norska kronor per ton tidningspapper, dock högst för 400 ton per kalenderår. För tidning, vars pappersförbrukning understiger 25 ton per år, utgör bidraget 750 norska kronor per ton. Om pappersförbrukningen ligger mellan 25 och 37,5 ton per år, uppgår bidraget till 18 750 norska kronor.

Bidragsärendena handläggs av löne- och prisdepartementet. Yttrande skall inhämtas från "Støtteutvalget for dagsavisene". Detta, som har fem ledamöter, utses av regeringen. Tre ledamöter utses efter förslag från Norske Avisers Landsforbund.

Departementschefen

Allmänna synpunkter

Sedan början av 1950-talet har antalet dagstidningar sjunkit successivt och uppgick år 1970 till 108. Som dagstidningar räknas då endast tidningar som utkommer minst tre gånger i veckan och som inte delar huvudredaktion med någon annan tidning. Nedläggningarna har i särskilt hög grad drabbat andratidningarna, dvs. de tidningar som har en upplagemässigt större konkurrent på sin utgivningsort. Denna utveckling har lett till att antalet orter där mer än en tidning utkommer har minskat kraftigt. Antalet flertidningsorter har mellan åren 1950 och 1970 minskat från 51 till 20. Totala antalet utgivningsorter har däremot under samma tidsperiod endast sjunkit från 93 till 82.

Parallellt med den betydande nedläggningen av andratidningar har det skett en kraftig reduktion av dessa tidningars upplageandel. År 1950 hade andratidningarna 40 % av de abonnerade upplagorna på vardagar, år 1967 knappt 23 %.

De analyser som gjorts av dagstidningarnas ekonomiska situation, senast av 1967 års pressutredning, har visat att de ekonomiska svårigheter som finns inom dagstidningsbranschen är koncentrerade till andratidningarna och att dessa svårigheter accentuerats under 1960-talet.

Förklaringen till denna utveckling enligt de båda pressutredningarna har översiktligt redovisats i det föregående. Nedläggningarna av tidningar utan lokal konkurrent tillskrivs i huvudsak den allmänna samhällsutvecklingen. När det gäller andratidningarna bygger förklaringarna på teorin om den s. k. upplagespiralen. Innebörden av denna kan kort uttryckt sägas vara att upplagestegringar ger annonstillskott, de ökade annonsinkomsterna ger möjlighet till upplagehöjande åtgärder, upplagestegringen på grund av dessa åtgärder ger ytterligare annonsstillskott osv. Omvänt innebär den att upplageminskning medför annonsbortfall, som i sin tur till följd av minskat läsvärde — dels direkt genom avsaknaden av en hel del informativa annonser, dels indirekt genom att inkomstbortfallet tvingar fram besparingsaktioner som går ut över tidningens kvalitet — leder till upplageminskningar etc.

Nu skulle det kunna hävdas att resultatet av den beskrivna marknadsmekanismen är en strukturrationalisering, som innebär att de "bästa" tidningarna överlever, medan de "sämsta" försvinner — allt i enlighet med konsumenternas värderingar. Detta resonemang är emellertid inte riktigt. Det finns en rad fall, då en tidnings marknadsvärde bland läsarna dokumenterats genom ett absolut sett stort antal försålda exemplar men dess ekonomiska situation blir ohållbar därför att den har en konkurrent, som har ännu större upplaga och därmed dominerar annonsmarknaden. Det är alltså inte främst läsarnas val som ligger bakom struktur-

utvecklingen inom dagspressen utan annonsörernas. Jag skall inte gå närmare in på detta. Det räcker med att konstatera förhållandet.

Statsmakterna har tidigare vidtagit vissa åtgärder i syfte att skapa existensbetingelser för en allsidig press och vidmakthålla en fri opinionsbildning.

Vid 1969 års riksdag beslöts att tillskapa särskilda lånemöjligheter för dagstidningsföretag genom inrättandet av pressens lånefond. Man tog bl. a. fasta på de möjligheter till differentiering som kan finnas för en del andratidningar när det gäller att skapa en marknad vid sidan av förstetidningens. Differentieringen kan ta sikte på t. ex. spridningsområdet, innehållet, utgivningstiden eller det typografiska utförandet. En sålunda differentierad tidning skulle också i vissa fall kunna skapa sig en egen annonsmarknad. Eftersom en sådan differentieringsprocess ofta kräver både tid och kapital var det med hänsyn till andratidningarnas finansiella situation nödvändigt att åstadkomma särskilda lånemöjligheter. Detta var också angeläget mot bakgrund av den utveckling som är att vänta inom tidningstekniken. Om andratidningarna inte ges finansiella möjligheter att anpassa sig till denna utveckling kommer deras situation att försämrast påtagligt.

Samtidigt med beslutet om inrättandet av pressens lånefond beslöt statsmakterna om införandet av samdistributionsrabatt för dagstidningar. Syftet med detta stöd var att stimulera tidningarna till ökad samdistribution och samtidigt rätta till den betydande ojämnheten i konkurrensförutsättningarna som de existerande samdistributionsarrangemangen innebar. Detta skulle innebära en inte oväsentlig sänkning av distributionskostnaderna, som framför allt skulle komma andratidningarna till del. Det uppställda syftet med samdistributionsrabatten har emellertid inte helt uppnåtts. Jag återkommer till detta i det följande.

När det gäller de nyss antydda differentieringsmöjligheterna för andratidningarna står det klart att åtgärderna är tidskrävande och resultatet får betraktas som ovissa. I många fall torde det över huvud inte vara möjligt att beträda den vägen.

Det råder i dag allmän enighet om att den tidigare beskrivna koncentrationsprocessen innebär risker för att nyhetsförmedling och åsiktsbildning monopoliseras och att den därmed hotar demokratins funktionsduglighet. Mot bakgrund av de utredningar som gjorts är det inte heller möjligt att bestrida att denna koncentrationsprocess är en följd av marknadskrafternas spel, där förstetidningarnas övertag på annonsmarknaden är helt utslagsgivande. I detta läge anser jag det erforderligt med ett ingripande för att om möjligt förhindra ytterligare nedläggningar av dagstidningar. Detta ingripande måste för att få avsedd effekt ges formen av ett selektivt stöd, som kanaliseras direkt till de tidningar som typiskt sett behöver det för att fortleva, dvs. andratidningarna. Stödet bör utformas som ett direkt bidrag till tidningsföretagens löpande pro-

duktion. Hur länge detta stöd behöver utgå får bedömas fortlöpande med beaktande av resultaten av andra stödformer och utvecklingen inom andra massmedier.

Det i Norge för ett par år sedan införda bidraget till tidningspapper utgår — förutom till andratidningarna — till de små dagstidningarna, dvs. tidningar med en medelnettopplaga som inte överstiger 10 000 exemplar, oavsett konkurrensposition. När det gäller svenska förhållanden anser jag inte detta motiverat. Särskild hänsyn till de mindre tidningarna har i stället tagits i det förslag till annonskatt, som jag kommer att anmäla senare i dag.

Utformningen av dagspresstödet

Som jag nyss framhållit bör ett statligt ekonomiskt stöd till dagspressen införas i form av produktionsbidrag för dagstidningar. En första fråga som inställer sig är huruvida stödet formellt sett bör omfatta alla tidningar av dagspresskaraktär eller om det bör begränsas, t. ex. till tidningar med viss utgivningsfrekvens. I vetenskapliga sammanhang tillämpas ett ganska snävt dagstidningsbegrepp, som leder till att endast tidningar som utkommer 3—7 dagar i veckan kan betecknas som dagstidningar. Det är denna definition som använts i det föregående vid redovisningen av dagspressens strukturutveckling m. m. Med hänsyn till syftet med det nu förordade stödet, nämligen att så långt möjligt bibehålla en allsidig nyhetsförmedling och opinionsbildning inte minst på det lokala planet, bör detta ges en vidare omfattning. Det är därvid naturligt att knyta an till den definition som används vid samdistributionsrabatten och som i sin tur går tillbaka på förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt. Detta innebär att med dagstidning avses allmän nyhetstidning av dagspresskaraktär, som normalt utkommer med minst ett nummer varje vecka.

En annan fråga gäller huruvida stöd skall kunna utgå särskilt för dagstidning som inte kan anses som självständig med hänsyn till att den till stor del har samma redaktionella innehåll som en eller flera andra tidningar. En vanlig typ av sådan icke självständig tidning är s. k. avläggare. En avläggare kan karakteriseras som en specialupplaga som utkommer under eget namn. Typiskt för avläggaren är att den har ett eget lokalt material men att innehållet i övrigt är detsamma som i "huvudtidningen". Även i andra fall kan det förekomma att flera tidningar har i huvudsak samma innehåll utan att avläggarförhållande kan anses föreligga, t. ex. i fråga om vissa tidningar inom samma koncern. En annan situation, som är av intresse i förevarande sammanhang, är den då en tidning utkommer med olika editioner på olika orter fast under samma namn. Formellt sett är varje tidning som utkommer under eget namn, även om den har huvudsakligen samma innehåll som annan

tidning, att anse som en särskild tidning, eftersom för varje sådan tidning skall finnas särskilt utgivningsbevis. I ett bidragssystem som tar sikte på de löpande produktionskostnaderna finns det emellertid inte skäl att göra skillnad mellan de nyss angivna fallen. Dagstidningar med övervägande samma redaktionella innehåll bör därför i bidragshänseende betraktas som en tidning.

I det föregående har jag förordat att bidrag skall utgå endast för andratidningar. Med andratidning har därvid förståtts tidning, som har en upplagemässigt större konkurrent på sin utgivningsort. Flera problem anmäler sig emellertid när det gäller att närmare bestämma vilka tidningar som skall anses som andratidningar och därmed bli berättigade till bidrag. Problemen hänför sig dels till vilket spridningsområde som skall ges relevans vid bestämmandet av en tidnings konkurrensposition, dels till frågan om vissa tidningar över huvud kan anses konkurrera med hänsyn till differentieringsgraden, t. ex. i fråga om innehåll eller utgivningsperiodicitet.

Vad gäller den första frågan är att märka att tidningsstatistiken sedan ett par år tillbaka redovisas dels på blockregioner, som motsvarar arbetsmarknadsstyrelsens kommunblocksanpassade A-regioner, dels på kommuner eller i förekommande fall kommunblock. Av praktiska skäl bör någon av dessa indelningar väljas som måtenhet för spridningen. Det visar sig vid en genomgång av allmänt tillgängliga uppgifter om dagstidningarnas spridning att man får en i stort sett godtagbar bild av en tidnings konkurrenssituation, om man bedömer denna med utgångspunkt i spridningsförhållandena inom den kommun som anges som tidningens utgivningsort. Med hänsyn härtill synes det lämpligt att vid bestämmandet av en tidnings konkurrensposition som måtenhet välja den kommun eller, om kommunen ingår i kommunblock, det kommunblock som är att anse som tidningens utgivningsort. I de nyss angivna uppgifterna används emellertid inte några fasta kriterier vid bestämmandet av utgivningsorten. Av betydelse är tydligen inte bara var tidningen har sin största spridning utan också sådana faktorer som var huvudredaktionen och tryckningsorten är belägen. Dessa sistnämnda förhållanden saknar dock i och för sig relevans, när det gäller att bestämma en tidnings konkurrensposition. Dessutom kan de ändras utan att detta i sak påverkar tidningens situation. Som utgivningsort bör därför i detta sammanhang anses den kommun där tidningen har största delen av sin upplaga. Om kommunen ingår i kommunblock bör i stället kommunblocket anses som utgivningsort.

Den andra frågeställningen som blir aktuell i anslutning till andra-tidningsbegreppet gäller om konkurrensförhållande i vissa fall över huvud kan anses föreligga med hänsyn till tidningarnas differentieringsgrad. En grupp tidningar, som är klart differentierade i förhållande till andra dagstidningar, är storstädernas eftermiddagstidningar. I övrigt ter

det sig vanskligt att utan närmare undersökningar i varje enskilt fall bedöma huruvida differentieringsgraden i olika hänseenden är sådan att konkurrensförhållande kan sägas inte föreligga. Ett av syftena med inrättandet av pressens lånefond var som tidigare berörts att tillskapa lånemöjligheter för tidningsföretag som önskade satsa på en differentiering av sin produkt. Förutsättningarna för att få del av det nu aktuella stödet bör inte ges en sådan utformning att ambitioner i denna riktning skulle motverkas. Jag förordar därför att frågan om differentieringsgraden i princip lämnas därhän vid fastställandet av andratidningsbegreppet.

Det anförda leder fram till att med andratidning bör avses dagstidning som på sin utgivningsort har mindre upplaga än annan tidning. Vad som här menas med utgivningsort har jag angivit tidigare.

Jag berörde nyss storstädernas eftermiddagstidningar. Dessa kan generellt sett inte sägas vara i behov av stöd och bör därför inte komma i fråga för bidrag. De bör inte heller ha någon relevans vid bestämmandet av konkurrenspositionen för andra tidningar. Den i bidragssystemet använda dagstidningsdefinitionen bör därför kompletteras med en bestämning av innebörd att upplagan till övervägande del skall vara abonnerad. Härigenom avskiljs från systemet inte bara de i huvudsak lösnnummerförsålda tidningarna utan också en del s. k. annonsblad, som utdelas gratis.

Förutsättningen för att produktionsbidrag skall utgå till tidningsföretag bör således vara att företaget ger ut en andratidning, definierad på det sätt som tidigare angivits. Som ytterligare förutsättningar bör gälla dels att den abonnerade upplagan uppgår till minst 2 000 exemplar, dels att annonsandelen är mindre än 50 %. Med annonsandelen förstås andelen betalt annonsutrymme av det totala tidningsutrymmet under ett kalenderår. Den första begränsningen kan behövas för att förhindra spekulationsstarter av nya tidningar med hänsyn till bidragsmöjligheterna. Den andra begränsningen har främst till syfte att utesluta vissa s. k. annonsblad från stöd.

När det gäller konstruktionen av produktionsbidraget förordar jag att pappersförbrukningen används som bas. Med pappersförbrukningen avser jag då tidningens upplaga multiplicerad med årsvikten per exemplar. Årsvikten bör i förekommande fall beräknas för vad jag i det föregående benämnt huvudtidning eller för huvudedition. Med hänsyn till de i många fall betydande skillnader som finns mellan olika tidningars annonsandel bör emellertid pappersförbrukningen reduceras med den del som går åt för annonsutrymme. Jag förordar sålunda att som fördelningsnyckel används pappersförbrukningen minskad med annonsandelen. Genom denna fördelningsnyckel fångas på ett enkelt sätt upp tidningens storlek både i fråga om upplaga och antal textsidor och tidningens utgivningsfrekvens. Vidare innebär denna fördelnings-

nyckel att man gör det möjligt att med ett fixt bidragsbelopp per vikt-enhet automatiskt uppnå en rimlig anpassning av bidraget till den enskilda tidningens storlek som ekonomiskt företag.

Vid den av mig gjorda avvägningen har jag kommit fram till att bi-draget bör bestämmas till 3 000 kr. per ton, dock högst 3,5 milj. kr. för storstadstidning och 1 milj. kr. för annan tidning samt lägst 200 000 kr., allt räknat för kalenderår. Med storstadstidning menar jag dagstidning som har Stockholm, Göteborg eller Malmö som utgivningsort. Det sagda bör gälla tidning som utkommer två till sju gånger i veckan. För tidning som utkommer en gång i veckan bör bidraget utgå med ett fast belopp. Jag förordar att detta bestäms till 200 000 kr.

Skulle det förhållandet inträffa att det blir ett byte av konkurrens-position mellan två tidningar, kan det vara rimligt att för den tidigare andratidningen övergångsvis utgår ett reducerat bidrag. Jag föreslår att övergångstiden bestäms till två år och att bidraget sätts till hälften av det tidigare uppburna reducerade bidraget.

Det förordade regelsystemet har getts en generell utformning, där inslaget av diskretionär prövning är ganska ringa. Ett sålunda utfor-mat system ger en fast grund för tillämpningen. I ett hänseende bör det emellertid öppnas möjlighet till en något friare bedömning, näm-ligen om enligt reglerna det område, där en tidnings konkurrenssitua-tion skall bedömas, blir för snävt för att en riktig bild av ett par tid-ningars inbördes konkurrensförhållande skall erhållas.

Jag skall belysa situationen med ett par konkreta exempel, varvid jag stöder mig på allmänt tillgängliga uppgifter om upplagor och spridningsförhållanden. Norrländska Socialdemokratens utgivningsort blir enligt den tidigare angivna regeln Luleå. I Luleå är Norrbottens-Kuriren den största tidningen, varför Norrländska Socialdemokraten blir andratidning. Om man gör en samlad bedömning av konkurrens-förhållandet inom Norrländska Socialdemokratens hela spridningsom-råde är det emellertid uppenbart att den inte har samma svaga kon-kurrensposition som vanligen utmärker en andratidning. Det motsatta förhållandet gäller för Sydöstra Sveriges Dagblad. Utgivningsort blir enligt regeln Karlshamn och där är Sydöstra Sveriges Dagblad första-tidning. Om man tar i betraktande konkurrenssituationen i förhållande till Blekinge Läns Tidning inom hela spridningsområdet framstår det emellertid som helt klart att Sydöstra Sveriges Dagblad har en andra-tidnings svårigheter. I uppenbara fall av här angiven karaktär bör det organ som skall handlägga bidragsärendena ges möjlighet att kor-rigera stället i regelsystemet genom att väga resp. bifalla bidrag.

Bidragsärendenas handläggning m. m.

Handläggningen av bidragsärendena bör anförtros åt styrelsen för pressens lånefond, som i samband härmed bör få ett ökat antal ledamöter. För varje ledamot bör liksom f. n. utses personlig suppleant. Ledamöter och suppleanter utses av Kungl. Maj:t.

Produktionsbidrag bör utgå endast efter ansökan, som görs skriftligen hos styrelsen. Till ansökningen bör fogas styrkta uppgifter om upplaga, årsvikten per tidningsexemplar och annonsandelen. Dessa uppgifter bör avse det kalenderår som föregår bidragsåret, i fråga om upplagan bör de gälla medelnettopplagan för vardagar under första halvåret.

Uppgifter om upplaga och dess spridning redovisas av Tidningsstatistik AB, som är ett samarbetsorgan ägt av Svenska Tidningsutgivareföreningen, Svenska Annonsörers Förening och Reklambyråernas Utvecklingsinstitut AB. Med några få undantag är dagspressen redan i dag vad man kallar TS-kontrollerad. Tidningsstatistik AB har förklarat sig berett att åtaga sig att även kontrollera och lämna uppgift om årsvikt och annonsandel. Normalt bör uppgifter av Tidningsstatistik AB i berörda hänseenden kunna godtas utan närmare prövning.

Skyldighet bör åläggas tidningsföretag att lämna styrelsen sådana upplysningar som behövs för prövning av bidragsärenden. Skyldigheten bör gälla alla tidningsföretag, dvs. även sådana som inte söker bidrag, för att inte t. ex. någon förstetidning genom vägran att lämna erforderliga uppgifter skall kunna förhindra annan tidning att få bidrag.

Bl. a. med hänsyn till den nu angivna skyldigheten bör det finnas möjlighet att hemlighålla de uppgifter angående tidningsföretags affärs- och driftförhållanden som lämnas till styrelsen för pressens lånefond i bidragsärenden. Detta kan åstadkommas med stöd av 21 § lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar. Vidare är det lämpligt att en motsvarande bestämmelse om tystnadsplikt införs. De senast berörda frågorna torde få anmälas i ett annat sammanhang.

I kungörelsen om pressens lånefond fastslås att vid prövning av låneansökan hänsyn ej får tas till det lånesökande tidningsföretagets politiska inställning eller ställningstagande i särskilda frågor. Motsvarande bör självfallet gälla vid prövning av ansökan om produktionsbidrag.

I fråga om pressens lånefond gäller att talan ej får föras mot styrelsens beslut i låneärende. Inte heller styrelsens beslut i bidragsärende bör få överklagas.

Inom finansdepartementet har upprättats ett utkast till kungörelse om produktionsbidrag för dagstidningar. Utkastet torde — i informativt syfte — få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 1*.

Ikraftträdande och medelsberäkning

Som jag tidigare har angett bör bidragen beräknas för kalenderår. Jag förordar att bestämmelserna tillämpas första gången i fråga om produktionsbidrag för kalenderåret 1971.

Inom finansdepartementet har gjorts en översiktlig studie — på grundval av allmänt tillgängliga uppgifter och delvis med hjälp av uppskattningar — av resultatet av det förordade bidragssystemet, dvs. för vilka tidningar och med vilka belopp som produktionsbidrag torde komma att utgå. En redovisning härav torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 2*.

Med hänsyn till resultatet av undersökningen och med beaktande av att den inte är fullständig kan anslagsbehovet för budgetåret 1971/72 beräknas till ca 33 milj. kr. Som inledningsvis nämnts har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Stöd till dagspressen beräkna ett förslagsanslag av 30 milj. kr. Jag förordar att ett förslagsanslag på 33 milj. kr. förs upp under benämningen Produktionsbidrag för dagstidningar.

Samdistributionsrabatt för dagstidningar och Pressens lånefond

Systemet med samdistributionsrabatt har nu varit i tillämpning i drygt ett år. Vid utgången av år 1970 deltog 103 dagstidningar i samdistribution, medan 73 dagstidningar som skulle kunna omfattas av systemet stod utanför. Samdistributionsrabatten har lett till ett ökat samarbete på distributionsområdet mellan dagstidningarna, vilket för många tidningar medfört betydande fördelar. Anslutningen till systemet kan dock inte betecknas som helt tillfredsställande. Kritik har också riktats mot utformningen av reglerna i olika hänseenden. Jag avser att senare i år ta upp frågan om en översyn av systemet.

Utgifterna för samdistributionsrabatten kan för innevarande budgetår beräknas uppgå till omkring 6 milj. kr. För nästa budgetår bör anslaget för ändamålet föras upp med 10 milj. kr.

När det gäller anslagsbehovet för pressens lånefond för budgetåret 1971/72 kan detta inte överblickas f. n. Jag förordar emellertid att anslaget för nästa budgetår tas upp med samma belopp som för innevarande och föregående budgetår, dvs. 25 milj. kr.

Hemställan

Under återopand av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) godkänna de av mig förordade grunderna för produktionsbidrag till dagstidningar,

- 2) till *Produktionsbidrag för dagstidningar* för budgetåret 1971/72 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kr.,
- 3) till *Samdistributionsrabatt för dagstidningar* för budgetåret 1971/72 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 10 000 000 kr.,
- 4) till *Pressens lånefond* för budgetåret 1971/72 under fonden för låneunderstöd anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 1

Utkast till

Kungörelse om produktionsbidrag för dagstidningar

1 § Tidningsföretag här i landet kan enligt denna kungörelse få produktionsbidrag för dagstidning.

2 § I kungörelsen förstås med

dagstidning allmän nyhetstidning av dagspresskaraktär, som normalt utkommer med minst ett nummer varje vecka och vars upplaga till övervägande delen är abonnerad,

upplaga dagstidnings medelnettoupplaga för vardagar första halvåret av varje kalenderår,

utgivningsort den kommun i vilken en tidning har största delen av sin upplaga,

andratidning dagstidning som på sin utgivningsort har mindre upplaga än annan tidning,

storstadstidning dagstidning som har Stockholm, Göteborg eller Malmö som utgivningsort,

pappersförbrukning dagstidnings upplaga multiplicerad med årsvikten per exemplar,

annonsandel andelen betalt annonsutrymme av hela tidningsutrymmet under ett kalenderår.

Om kommun ingår i kommunblock gäller vad som sägs om kommun i stället kommunblocket.

Vid tillämpningen av denna kungörelse anses dagstidningar med övervägande samma redaktionella innehåll som en tidning.

3 § Fråga om produktionsbidrag prövas av styrelsen för pressens lånefond. Därvid skall vad som är föreskrivet i 5 § kungörelsen (1969: 503) om pressens lånefond angående låneansökan i stället gälla ansökan om produktionsbidrag samt i 16 och 17 §§ om låncärende i stället gälla ärende angående produktionsbidrag.

4 § Produktionsbidrag utgår efter ansökan till tidningsföretag som ger ut andratidning under förutsättning att tidningens abonnerade upplaga uppgår till minst 2 000 exemplar och att annonsandelen är mindre än 50 procent.

5 § För dagstidning som utkommer minst två gånger i veckan beräknas produktionsbidraget på grundval av pappersförbrukningen under föregående kalenderår minskad med annonsandelen och utgör 3 000 kronor per ton, dock högst 3 500 000 kronor för storstadstidning och 1 000 000 kronor för annan tidning samt lägst 200 000 kronor för kalenderår.

För dagstidning som utkommer en gång i veckan utgör produktionsbidraget 200 000 kronor.

6 § För dagstidning, som ej berättigar till produktionsbidrag enligt 4 § men för vilken fullt produktionsbidrag uppburits under något av de två senaste kalenderåren, utgår bidrag efter ansökan med hälften av vad som sålunda uppburits.

7 § Styrelsen för pressens lånefond får besluta

dels att bidrag skall utgå för dagstidning, som ej är andratidning, om det med hänsyn till förhållandena inom tidningens hela spridningsområde är uppenbart att den har samma svårigheter som en andratidning,

dels att bidrag ej skall utgå för andratidning, om det med hänsyn till förhållandena inom tidningens hela spridningsområde är uppenbart att den ej har samma svårigheter som en andratidning.

8 § Ansökan om produktionsbidrag göres skriftligen hos styrelsen för pressens lånefond senast vid utgången av det kalenderår för vilket bidrag sökes. Till ansökningshandlingen skall fogas styrkta uppgifter om upplaga, årsvikten per tidningsexemplar och annonsandelen under det kalenderår som föregår bidragsåret.

9 § Tidningsföretag är skyldigt att lämna styrelsen för pressens lånefond sådana upplysningar som behövs för tillämpningen av denna kungörelse.

10 § Produktionsbidrag får ej utbetalas före den 1 juli det år som bidraget avser.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1971. Bidrag enligt kungörelsen utgår dock för tid från och med den 1 januari 1971.

*Bilaga 2***Produktionsbidrag för dagstidningar**

I följande tabell sammanfattas resultatet av en inom finansdepartementet gjord undersökning av hur det föreslagna bidragssystemet verkar.

Undersökningen omfattar endast de dagstidningar som redovisas i den av Tidningsstatistik AB utgivna TS-boken 1971. Detta innebär att även andra tidningar kan komma i fråga för bidrag.

I fråga om de medtagna tidningarna redovisas uppgifter om utgivningsort, upplaga, årsvikt och i förekommande fall beräknat produktionsbidrag.

Utgivningsorten är den i TS-boken angivna. I några fall blir utgivningsorten enligt de föreslagna reglerna en annan än denna.

Upplagesiffrorna har hämtats från TS-boken och avser medelnettopplagan för vardagar första halvåret 1970.

Uppgifterna om årsvikt har hämtats från Svenska Tidningsutgivareföreningens matrikel 1970 och avser förhållandena under kalenderåret 1969. För vissa tidningar saknas dock uppgift om årsvikt.

För att kunna beräkna produktionsbidragets storlek behövs dessutom uppgift om annonsandelen. I fråga om denna har en uppskattning gjorts. Även i övrigt bör observeras att olika uppgifter och förhållanden som ligger till grund för denna redovisning vid en tillämpning av systemet kan komma att ges andra värden och bli föremål för andra bedömningar. Särskilt må framhållas att det organ som föreslås handlägga ärendena om produktionsbidrag enligt förslaget har rätt att vägra eller medge bidrag i vissa fall, trots att en tidning är andratidning resp. inte är andratidning. I ett par fall har sådana ställningstaganden förutsatts och i ett fall ifrågasatts. Detta har anmärkts i tabellen.

Tidning	Utgivningsort	Upplaga 1 000- tal ex.	Års- vikt (kg)	Pro- duk- tions- bidrag (1 000- tal kr.)	Anmärkning
1	2	3	4	5	6
Dagen	Stockholm	23,7	16,0	800	
Dagens Nyheter	"	436,9	108,1	—	
Svenska Dagbladet	"	162,4	60,1	3 500	
Huddinge Posten	"	3,5	..	200	
Lidingö Tidning	"	8,3	..	200	
Nacka-Saltsjöbadens Tidning	"	5,5	..	200	
Norrort	"	28,9	..	200	
Sundbybergs och Solna Tidning	"	15,1	..	200	
Västerort	"	22,0	3,7	200	
Länstidningen	Södertälje	19,0	24,5	—	
Nynäshamnsposten	Nynäshamn	4,6	..	—	
Norrtejlje Tidning-Roslagens Tidning	Norrtejlje	16,5	14,8	—	
Enköpings-Posten	Enköping	10,7	11,5	—	
Upsala Nya Tidning	Uppsala	52,2	43,0	—	
Södermanlands Nyheter	Nyköping	18,5	30,5	—	
Katrinholms-Kuriren	Katrinholm	11,4	29,6	—	
Sörmlandsbygden	Flen	5,1	..	200	
Eskilstuna Kuriren m. ST		29,0	37,0	—	
Eskilstuna Kuriren	Eskilstuna				
Strengnes Tidning	Strängnäs				
Folket	Eskilstuna	30,2	33,5	1 000	
Motala T m. VST		11,0	23,0	—	
Motala Tidning	Motala				
Vadstena-Skänninge Tidning	Vadstena				
Östgöta-Bladet	"	3,5	8,1	200	
Östgöta Correspondenten	Linköping	62,8	46,6	—	
Folkbladet Östgöten	Norrköping	19,4	30,0	1 000	
Norrköpings Tidningar- Östergötlands Dagblad	Norrköping	51,4	43,5	—	
<i>Hallpressen:</i>					
Jönköpings-Posten	Jönköping	29,4	43,0	—	
Smålands-Allehanda	"	4,7	43,0	—	
Värnamo-Tidningen	Värnamo	3,0	43,0	—	
Smålands-Tidningen	Eksjö	9,3	35,1	—	
Smålands Dagblad	Nässjö	11,8	35,1	—	
Vetlanda-Posten	Vetlanda	9,3	35,1	—	
Tranås-Tidning	Tranås	5,1	35,1	—	
Tranås-Posten	"	5,3	8,8	—	
Smålands Folkblad	Jönköping	13,0	30,0	950	
Värnamo Nyheter	Värnamo	21,8	22,9	—	
Ljungbytidningen-Älmhults T-Smälänningen	Ljungby	10,1	19,6	—	
Kronobergaren	Växjö	11,3	21,2	530	
Smålandsposten	"	38,0	28,5	—	
Västerviks-Tidningen	Västervik	11,8	22,9	—	
Vimmerby Tidning m. KP		10,4	22,9	—	
Vimmerby Tidning	Vimmerby				
Kinda-Posten	Kisa				
Barometern m. OT		49,4	39,9	—	
Barometern	Kalmar				

Tidning	Utgivningsort	Upplaga 1 000- tal ex.	Års- vikt (kg)	Pro- duk- tions- bidrag (1 000- tal kr.)	Anmärkning
1	2	3	4	5	6
Oskarshamn-Tidningen	Oskarshamn				
Kalmar Läns Tidning	Kalmar	3,0	..	200	
Östra Småland m. ON o. VD	..	19,6	29,1	1 000	
Östra Småland	..				
Oskarshamns Nyheterna	Oskarshamn				
Västerviks-Demokraten	Västervik				
Ölandsbladet	Borgholm	5,4	7,3	—	
Gotlands Allehanda	Visby	11,5	22,9	—	
<i>Gotlands Tidningar:</i>					
Gotlands Folkblad	..	4,9	20,8	275	
Gotlänningen	..	4,9	20,8	275	
Blekinge-Posten	Karlskrona	3,0	3,2	200	
<i>Sydöstra Götalands Tidningar:</i>					
Blekinge Läns Tidning	Karlskrona	25,2	34,0	—	
Sölvesborgstidningen	Sölvesborg	4,3	34,0	—	
Växjö-Bladet	Växjö	5,9	33,4	—	
Sydöstra Sveriges Dagblad	Karlskrona	16,4	32,8	1 000	Förutsätter tillämpning av 7 §
Karlshamns Allehanda m. RP		5,3	19,5	230	
Karlshamns Allehanda	Karlshamn				
Ronneby-Posten	Ronneby				
<i>Södra Sveriges Tidningar:</i>					
Kristianstadsbladet	Kristianstad	28,9	40,1	—	
Mellersta Skåne	Hörby	6,2	30,0	—	
Norra Skåne	Hässleholm	21,8	34,3	—	
Helsingborgs D m. Annons- blad	..	37,1	52,5	—	
Helsingborgs Dagblad	Helsingborg				
Annonsbladet	..				
<i>Nordvästra Skånes Tidningar:</i>					
Eslövs Tidning	Eslöv	1,5	42,8	—	
Höganäs Tidning	Höganäs	3,6	..	—	
Landskrona-Posten	Landskrona	12,0	..	—	
Öresundsposten	Helsingborg	7,6	..	—	
Engelholms Tidning	Ångelholm	15,9	42,8	—	
Klippans Tidning	Klippan	6,3	42,8	—	
Arbetet	Malmö	102,6	64,9	3 500	
Skånska Dagbladet	..	35,3	40,5	3 350	
Sydsvenska Dagbladet	..	114,5	82,1	—	
Trelleborgs Allehanda	Trelleborg	11,2	19,3	—	
Ystads Allehanda	Ystad	24,6	35,2	—	
Hallandsposten	Halmstad	31,7	34,0	—	
Laholms Tidning	Laholm	3,2	14,8	200	
Hallands Nyheter	Falkenberg	24,8	31,5	—	
Göteborgs Handels- och Sjöfarts Tidning	Göteborg	49,0	38,7	3 500	
Göteborgs-Posten	..	288,9	88,3	—	

Tidning	Utgivningsort	Upplaga i 000- tal ex.	Års- vikt (kg)	Pro- duk- tions- bidrag (i 000- tal kr.)	Anmärkning
1	2	3	4	5	6
Elfsborgs Läns Tidning m. AT LTE		14,3	16,9	—	
Elfsborgs Läns Tidning	Alingsås				
Alingsås Tidning	"				
Lerums Tidning	Lerum				
Norra Halland m. Nordh.		8,4	5,5	200	
Norra Halland Nordhalland	Kungsbacka "				
Bohuslänningen m. Dals Dagblad	Uddevalla	35,6	30,0	—	
Lysckilsposten m. Orust- Tjörn	Lysckil	2,1	5,0	200	
Strömstads Tidning Norra Bohuslän	Strömstad	4,6	6,3	—	
Västerbygden	Uddevalla	6,2	..	200	
Elfsborgs Läns Annonsblad	Vänernsberg	18,5	13,3	—	
Trollhättans T m. L EP		14,1	15,5	—	
Trollhättans Tidning	Trollhättan				
Lilla Edet Posten	Lilla Edet				
Borås Tidning	Borås	48,6	43,2	—	
Sjuhäradsbygdens Tidning	"	4,1	..	200	
Ulricehamns Tidning	Ulricehamn	7,6	8,9	—	
Västgöta-Demokraten	Borås	13,0	34,5	1 000	
Nya Läns-Tidningen-Nya Lidköpings-Tidningen	Lidköping	17,1	20,5	—	
Skaraborgs-Bygden	Skara	7,1	..	200	
Skaraborgs Läns Tidning- Skara T-Västerg. Ann.bl.	Skara	19,8	26,4	—	
Falköpings Tidning	Falköping	12,6	14,4	—	
Västgöta-Bladet	Tidaholm	5,1	5,1	—	
Hjo Tidning	Hjo	2,2	..	—	
Skaraborgs Läns Annonsblad Västg. Korresp.-Skövde T	Skövde	12,6	16,5	—	
Mariestads-Tidningen Tidn. för Skarab. L m. KT		16,1	20,3	—	
Mariestads-Tidningen	Mariestad				
Karlsborgs-Tidningen	Karlsborg				
Filipstads T m. Värml. berg		6,6	9,7	—	
Filipstads Tidning	Filipstad				
Värmlandsberg	"				
Nya Kristinehamns-Posten	Kristinehamn	8,3	8,8	—	
Frykdals-Bygden	Sunne	2,8	..	200	
Nya Wermlands-Tidningen	Karlstad	75,9	44,9	—	
Värmlands-Bygden	"	6,0	..	200	
Värmlands Folkblad	"	24,0	29,6	1 000	
Bengtstads-Tidningen Dals- länningen	Bengtstads	6,0	4,9	—	
Provincietidningen Dalsland	Åmål	5,2	7,4	—	
Säffle-Tidningen Västra Värmland	Säffle	6,2	10,6	—	
Arvika Nyheter	Arvika	12,5	10,7	—	
Läns-Posten	Örebro	5,4	3,2	200	
Nerikes Allehanda-Nerikes Tidningen	Örebro	61,9	47,9	—	

Tidning	Utgivningsort	Upplaga 1 000- tal ex.	Års- vikt (kg)	Pro- duk- tions- bidrag (1 000- tal kr.)	Anmärkning
1	2	3	4	5	6
Örebro-Kuriren m. KK	Örebro	17,1	33,2	1 000	
Örebro-Kuriren	Örebro				
Karlskoga-Kuriren	Karlskoga				
Karlskoga Tidning-Degerfors					
Tidning-Storfors Tidning	"	10,3	24,7	—	
Bergslagsposten-Bergslagens					
Tidning	Lindesberg	16,3	26,3	—	
Vestmanlands Läns Tidning	Västerås	52,4	42,5	—	
Västmanlands Nyheter	"	5,3	2,5	200	
Arboga Tidning	Arboga	4,5	—	—	
Bärgslagsbladet	Köping	9,4	16,3	—	
Fagersta-Posten	Fagersta	5,2	10,3	—	
Sala Allehanda	Sala	9,5	19,8	—	
Borlänge Tidning	Borlänge	9,0	28,1	—	
Dalabygden m. Gävle-Dala-					
bladet	"	7,7	—	200	
Dala-Demokraten	Falun	25,7	34,1	1 000	
Falu-Kuriren	"	31,0	38,9	—	
Avesta-Tidning-Avesta-					
Posten	Avesta	8,7	11,7	—	
Södra Dalarnes T m. ST		7,0	13,2	—	
Södra Dalarnes Tidning	Hedemora				
Säters Tidning	Säter				
Ludvika-Tidning	Ludvika	6,3	14,8	—	
Mora Tidning	Mora	13,2	14,9	—	
Arbetsbladet	Gävle	31,1	35,2	1 000	
Gefle Dagblad	"	31,8	38,3	—	Ev. bidrag med tillämpning av 7 §
Sandvikens Tidning	Sandviken	5,1	4,9	200	
Ljusnan	Bollnäs	13,6	23,3	—	
Söderhamns-Hälsinge-					
Kuriren	Söderhamn	15,4	26,2	—	
Hudiksvalls T m. Häls T		16,9	26,8	—	
Hudiksvalls Tidning	Hudiksvall				
Hälsinglands-Tidning	"				
Ljusdals-Posten	Ljusdal	6,9	10,8	—	
Dagbladet Nya Samhället	Sundsvall	10,6	24,8	620	
Sundsvalls Tidning	Sundsvall	31,3	39,3	—	
Västernorrlands Allehanda	Härnösand	19,3	28,8	—	
Nya Norrland	Sollefteå	18,0	27,4	—	
Örnsköldsviks Allehanda	Örnsköldsvik	18,3	27,5	—	
Härjedalen	Sveg	7,6	1,8	—	
Länstidningen	Östersund	11,2	25,4	690	
Östersunds-Posten	"	34,0	33,2	—	
Västerbottens Folkblad	Umeå	16,2	31,0	1 000	
Västerbottens-Kuriren	"	39,6	38,1	—	
Norra Västerbotten	Skellefteå	27,2	33,4	—	
Piteå-Tidningen	Piteå	11,6	19,5	—	
Norrbottnens-Kuriren	Luleå	23,7	34,8	—	
Norrländska Socialdemo-					
kraten	Boden	40,5	37,8	—	Förutsätter tillämpning av 7 §
Haparandabladet med					
Haaparannanlehti	Haparanda	4,5	8,6	—	
				32 620	